

Antamispäivä
13.11.2024Ratkaisunumero
1022 2031**Ratkaisu, josta on kanneltu**

Länsi-Uudenmaan käräjäoikeus 15.10.2024 nro 1704

Asia

Kantelu vangitsemisasiassa

Kantelija

Jaana Helena Kavonius

VastapuoliAluesyyttäjä Annukka Juntunen
Aluesyyttäjä Heikki Kohijoki
Aluesyyttäjä Mika Mäkelä**Selostus asiasta**

Käräjäoikeus oli 26.3.2024 määrännyt Jaana Helena Kavoniuksen poissaolevana vangittavaksi todennäköisin syin epäiltynä 13 vainoamisesta ja 24 törkeästä kunnianloukkauksesta. Kavoniuksen luovuttamista Suomeen tullaan pyytämään. Rikoksesta säädetty ankarin rangaistus oli vähintään vuosi vankeutta ja Kavoniuksen henkilökohtaisten olosuhteiden sekä luovuttamispyyntöön sisällytettävien rikosten määrän ja laadun vuoksi oli syytä epäillä, ettei hän saavu vapaaehtoisesti Suomeen syytetoimenpiteitä varten. Käräjäoikeus oli katsonut, että vangitseminen ei asian laadun, epäillyn iän tai muiden henkilökohtaisten olosuhteiden vuoksi ollut kohtuutonta eikä matkustuskieltoa ollut pidettävä riittävänä pakkokeinona vangitsemisen sijasta.

Hovioikeus oli 10.4.2024 hylännyt Kavoniuksen kantelun käräjäoikeuden vangitsemispäätöksestä ja jättänyt Kavoniuksen muut vaatimukset kantelun käsittelyn yhteydessä esitettyinä ja hovioikeuden toimivaltaan kuulumattomina tutkimatta. Korkein oikeus ei ollut myöntänyt asiassa valituslupaa.

Käräjäoikeus oli 15.10.2024 hylännyt Kavoniuksen vaatimuksen vangitsemisasian uudelleen käsittelystä. Kavonius ei ollut käräjäoikeuden 26.3.2024 antaman ratkaisun johdosta vapautensa menettäneenä, minkä vuoksi perusteita vangitsemisasian uudelleen käsittelylle ei tässä vaiheessa ollut.

Kantelu

Jaana Helena Kavonius on hovioikeuteen 31.10.2024 saapuneessa kanteluksi otsikoidussa kirjoituksessaan muun ohella vaatinut, että hänet vapautetaan välittömästi.

Vangitsemiselle ei ollut yleisiä eikä erityisiä edellytyksiä. Vangitseminen oli kohtuutonta.

Kavonius on lisäksi esittänyt kirjoituksestaan tarkemmin ilmenevin tavoin lukuisia muita vaatimuksia ja väitteitä muun muassa todisteiden salaamisesta sekä asian käsittelyyn osallistuneiden syyttäjien ja tuomareiden esteellisyydestä.

Vastaus

Syyttäjät ovat vaatineet, että kantelu hylätään.

Kantelu oli ollut sisällöltään niin sekava, ettei siitä ollut kohtuudella ilmennyt, mitä Kavonius vaatii ja millä perusteella. Kantelu oli perusteeton, eikä siinä ollut tuotu esiin seikkoja, jotka antaisivat aiheen arvioida vangitsemisen edellytyksiä toisin kuin hovioikeuden 10.4.2024 antamassa ratkaisussa. Vangitsemisen yleiset ja erityiset edellytykset olivat edelleen olemassa. Kavoniusta ei ollut edelleenkään tavoitettu. Oli myös muun muassa kantelun sisällön perusteella syytä epäillä, että Kavonius jatkaa rikollista toimintaa.

Hovioikeuden ratkaisu

Perustelut

Väitteet esteellisyydestä

Syyttäjien esteellisyydestä säädetään Syyttäjälaitoksesta annetun lain 24 §:ssä. Säännökset tuomarien esteellisyydestä sisältyvät oikeudenkäymiskaaren 13 lukuun. Esteellisyys edellyttää perusteltua aihetta epäillä puolueettomuutta. Oikeuskäytännössä on katsottu, että esteellisyyden toteamiseksi eivät riitä vain esteellisyysväitteen esittäjän omat näkemykset, vaan puolueettomuuden vaarantavan seikan tulee olla riittävästi yksilöitävissä ja objektiivisesti arvioiden hyväksyttävissä, jotta lain tarkoittama esiteellisyyssperuste olisi käsillä (esim. KKO 2000:51, KKO 2015:39, KKO 2015:73 ja KKO 2019:80).

Hovioikeus katsoo, ettei asiassa ole tullut esiin seikkoja, jotka objektiivisesti arvioiden antaisivat perustellun aiheen epäillä syyttäjien tai tuomarien puolueettomuutta asiassa. Väitteet esteellisyydestä on siten hylättävä.

Vangitsemisasian uudelleen käsittely

Kavonius on määrätty vangittavaksi poissaolevana, eikä häntä saadun selvityksen perusteella ole tavoitettu vangitsemispäätöksen täytäntöönpanoa varten. Kavonius ei siten ole vapautensa menettäneenä. Käräjäoikeuden toteamin tavoin vangitsemisasiä tulee ottaa uudelleen tutkittavaksi pakkokeinolain 3 luvun 12 §:n mukaisesti ja sanotussa lainkohdassa säädetyn määräajan kuluessa siitä, kun epäilty on vangitsemismääräyksen täytäntöönpanon johdosta menettänyt vapautensa.

Hovioikeus toteaa, että vangitsemisen perusteet on tutkittu käräjäoikeuden 26.3.2024 antamassa ratkaisussa, jota ei ylemmissä oikeusasteissa ole muutettu. Saadun selvityksen perusteella Kavonius ei ole ollut eikä ole edelleenkään vapautensa menettäneenä sanotun ratkaisun vuoksi. Tähän nähden hovioikeus katsoo, ettei käräjäoikeudella ole ollut pakkokeinolain 3 luvun 15 §:ään perustuvaa velvollisuutta ottaa vangitsemisasiä uudelleen käsiteltäväksi (vrt. KKO 2022:55, kohta 15).

Asiassa ei ole ilmennyt muutakaan seikkaa, jonka perusteella vangitsemisen edellytykset tulisi tässä vaiheessa tutkia uudelleen.

Muut vaatimukset

Siltä osin kuin Kavonius on esittänyt muita vaatimuksia, ne on jätettävä kantelun yhteydessä esitettyinä ja hovioikeuden toimivaltaan kuulumattomina tutkimatta.

Päätöslauselma

Kantelu hylätään.

Valtion varoista maksetaan oikeustieteen maisteri Lauri Saarelalle palkkioksi Kavoniuksen puolustamisesta hovioikeudessa vaaditut 110 euroa ja arvonnisäveron määränä 28,05 euroa.

Käräjäoikeuden on lausuttava määrien korvaamisesta valtiolle mahdollisen pääasian ratkaisun yhteydessä.

Lainkohdat

Pakkokeinolaki 1 luku 2 ja 3 §, 2 luku 5 § 1 momentti, 11 § 1 ja 3 momentti, 13 § ja 3 luku 12 §

Muutoksenhaku

Muutosta tähän ratkaisuun saadaan hakea korkeimmalta oikeudelta valittamalla vain, jos korkein oikeus niillä erityisillä perusteilla, jotka ilmenevät oheisesta valitusosoituksesta, myöntää valitusluvan.

Valitusosoituksessa tarkoitettu määräaika valitusluvan pyytämiseen ja valituksen tekemiseen päättyy 13.1.2025.

Asian ovat ratkaisseet:

Hovioikeudenneuvos Samuli Yli-Rahnasto
Hovioikeudenneuvos Katariina Jahkola
Asessori Miia Nurminen

Ratkaisu on yksimielinen.

Allekirjoitus

Asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.